

A Tanács 2010. május 11-i következtetései a felsőoktatás nemzetközivé tételéről ⁽¹⁾

(2010/C 135/04)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

MIVEL:

1. az Európai Unió aktívan támogatja az 1999. június 19-én aláírt Bolognai Nyilatkozat által létrehozott kormányközi folyamatot, amelynek célja az „európai felsőoktatási térség” 2010-ig való megteremtése, és az aláíró 46 ország Leuvenben és Louvain-la-Neuve-ben 2009. április 28–29-én üléselő felsőoktatásért felelős miniszterei felszólították a felsőoktatási intézményeket, hogy tegyék még nemzetközibbé tevékenységüket;
2. az egyetemeknek Európa globális tudásalapú gazdaságban való versenyképességét célzó modernizálásáról szóló, 2007. november 23-i tanácsi állásfoglalás ⁽²⁾ felkérte a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a felsőoktatási intézmények nemzetközivé válását az egyetemek független és szakértői értékelése révén megvalósuló minőségbiztosítás ösztönzésével, a mobilitás fokozásával, a közös és kettős oklevél használatának előmozdításával, valamint a képesítések és a résztanulmányok elismerésének megkönnyítésével;
3. az Európai Uniónak a harmadik országokkal folytatott, szakpolitikákra és eszközökre alapuló együttműködése, amelyben a felsőoktatás egyre nagyobb szerepet kap, hosszú hagyományra tekint vissza. A világszerte különböző partnerekkel létrejött együttműködési megállapodások gyakran foglalják magukban a felsőoktatási infrastruktúra és együttműködési programok támogatását, valamint keretet nyújtanak az e téren folytatott szakpolitikai párbeszédhez. A felsőoktatási együttműködés továbbá kiemelt helyet foglal el az olyan többoldalú együttműködési keretekben, mint az Unió a Mediterrán Térségért, az Északi Dimenzió vagy a keleti partnerség;
4. az Európai Parlament és a Tanács 2008. december 16-i 1298/2008/EK határozata ⁽³⁾ létrehozta a harmadik országokkal történő együttműködésen keresztül a felsőoktatás minőségének javítására és a kultúrák közötti megértés előmozdítására irányuló Erasmus Mundus 2009–2013 cselekvési programot;
5. a Tempus IV. program (2007–2013) főként az egyetemek közti együttműködési projektek és partnerségek révén támogatja a kelet-európai, a közép-ázsiai, a nyugat-balkáni és a földközi-tengeri térségbeli partnerországok felsőoktatásának modernizációját. Egyéb programok – mint például az iparosított országokra irányuló együttműködési programok vagy az Edulink, a Nyerere és az Alfa – pedig a világ más térségeivel folytatott felsőoktatási együttműködési tevékenységekre terjednek ki;

6. a hetedik kutatási és technológiafejlesztési keretprogram részét képező Marie Curie-fellépések elősegítik az európai kutatás kiválóságát és a mobilitást, valamint széles körű támogatást nyújtanak a dinamikus, világszínvonalú humántőke kialakításához az európai kutatási rendszerben, figyelembe véve a kutatás jellegéből fakadó nemzetközi dimenziót;

TUDOMÁSUL VÉVE, HOGY:

1. a felsőoktatás egyre jelentősebb nemzetközi dimenzióval rendelkezik, mivel egyre több felsőoktatási intézmény fogad hallgatókat harmadik országokból, szervez hallgató- és oktatócseréket, osztja meg egymással projektjeit és ismereteit, valamint folytat nemzetközi felsőoktatási és kutatási együttműködést;
2. az európai felsőoktatási intézmények minősége, valamint az általuk kínált tanulmányi lehetőségek páratlan változatossága és intenzitása miatt ezek az intézmények mind tanulmányi helyszíneként, mind pedig közös oktatási és kutatási projektekben részt vevő partnerként rendkívül vonzóknak számítanak a felsőoktatás és a tudomány nemzetközi szereplői számára;
3. emellett az, hogy Európa sikeresen kidolgozott olyan eszközöket, mint például a közös referenciakeret, amely a nemzeti képesítési rendszereket és keretrendszereket egy közös európai referenciakereten ⁽⁴⁾ keresztül kapcsolja össze, valamint hogy egyes területeken, például a minőségbiztosítás ⁽⁵⁾ terén egységes értelmezést alakított ki, szintén egyre nagyobb érdeklődést vált ki a globális partnerek részéről;
4. a felsőoktatás területén a harmadik országokkal folytatott nemzetközi együttműködési programok és szakpolitikai párbeszéd nemcsak azt teszik lehetővé, hogy a tudás szabadabban áramoljon, hanem hozzájárulnak az európai felsőoktatás minőségének és nemzetközi tekintélyének a javításához, a kutatás és az innováció fellendítéséhez, a mobilitás és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdításához, valamint a nemzetközi fejlesztésnek az EU külpolitikai célkitűzéseivel összhangban történő ösztönzéséhez is;

EMLEKEZTETVE ARRRA, HOGY:

a Tanács nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy a felsőoktatásban előmozdítsa a hallgatói, az oktatói és a kutatói mobilitást. E mobilitás a tudásszerzés és -csere, a nyelvi és az interkulturális kompetenciák fejlesztése, valamint az interperszonális kapcsolatok előmozdítása révén eszközt nyújt a humán tőke gazdagításához és a foglalkoztathatóság megerősítéséhez. Ezenfelül a tudásáramlás ily módon történő növelése a kreatív és az innovációs képességek fejlesztéséhez is hozzájárulhat;

⁽¹⁾ E szövegben a „nemzetközivé tétel” kifejezés az európai uniós és a harmadik országbeli felsőoktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködés fejlesztését jelenti.

⁽²⁾ 16096/1/07 REV 1.

⁽³⁾ HL L 340., 2008.12.19., 83. o.

⁽⁴⁾ Az Európai Képesítési Keretrendszer (HL C 111., 2008.5.6., 1. o.).

⁽⁵⁾ Például az európai felsőoktatási minőségbiztosítási nyilvántartás, valamint az európai felsőoktatási térségre vonatkozó európai szabványok és minőségbiztosítási iránymutatások, amelyeket a bolognai folyamat keretében hoztak létre.

UGYANAKKOR TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

a mobilitásban részt vevő nemzetközi hallgatói populációból való mind nagyobb részesedésért vívott globális küzdelem egyre kiélezettebb, azaz a globális partnerek szintén aktívan törekszenek felsőoktatási intézményeiknek a tágabb világ előtti megnyitásának előmozdítására és a legkiválóbb tehetségek vonzására irányuló stratégiáik megvalósítására;

EGYETÉRT AZZAL, HOGY:

1. a nemzetközi felsőoktatási együttműködés egy olyan fontos és hasznos terület, amely érdemes a nemzeti és uniós szintű támogatásra. Az ilyen együttműködés hozzájárul az oktatás, a tanulás és a kutatás területén a minőség és az innováció fejlesztéséhez, továbbá kedvezően hat a tudástermelésre. A felsőoktatás központi szerepet játszik az egyének és a társadalom fejlődésében, mivel erősíti a társadalmi, kulturális és gazdasági fejlődést, valamint előmozdítja az aktív polgári szerepvállalást és az erkölcsi értékeket. A szubszidiaritás elvének hangsúlyozott figyelembevétele mellett a felsőoktatási együttműködésnek ezért az EU külső együttműködési politikáinak szerves részét kell képeznie, továbbá az érintett partnerállamok egyedi igényeihez, érdekeihez és fejlettségi szintjéhez kell igazodnia;
2. támogatni kell azokat az uniós kezdeményezéseket és programokat, amelyek előmozdítják az európai dimenzióval rendelkező felsőoktatási együttműködést, és amelyek segítik a felsőoktatási intézményeket abban, hogy közös felsőoktatási projekteket dolgozzanak ki, megerősítsék az európai hálózatokat, és ezáltal csökkentsék a nemzeti rendszerek között még fennálló akadályokat. Az európai felsőoktatási intézmények globális partnereikkel való együttműködésének támogatása fontos szerepet játszik a minőség és a kiválóság elősegítésében. Az ilyen jellegű együttműködés például hozzájárult innovatív tanfolyamok létrehozásához, és megnyitotta a lehetőséget a nemzetközi közös, kettős vagy többes oklevelek kialakítása előtt. Az EU felsőoktatási együttműködési programjait úgy kell megszervezni, hogy jól felismerhető és hatékony támogatási mechanizmusokat fejlesszenek ki, és globális szinten világos, egymással összhangban lévő és meggyőző üzeneteket hordozzanak;
3. A képzési struktúrájának a páneurópai bolognai folyamat révén történő kompatibilisabbá és összehasonlíthatóbbá tételében elért eredmények, valamint a képesítések elismerése és a minőségbiztosítás terén elfogadott közös uniós megközelítés és eszközök sikere növelte az Unió felsőoktatásának vonzerejét. Közös érdek lenne ezeket az eredményeket világsszerte terjeszteni és felelni a harmadik államok által tanúsított egyre növekvő érdeklődésre. A bolognai politikai fórum – amely megkönnyíti a szakpolitikai párbeszédet az európai felsőoktatási térség és a világ több része között – ezért a kölcsönös érdeklődésre számot tartó konkrét kérdésekkel kapcsolatos információ- és tapasztalatcsere eszközeként üdvözlendő fejlemény;
4. Az európai felsőoktatást a nemzetközi érdekeltek szemében érthetőbbé és átláthatóbbá tevő kezdeményezések szintén

hozzájárulhatnak ahhoz, hogy Európa vonzóbb célpont legyen a tanulmányok folytatásához. Folytatni kell a felsőoktatási intézmények sokféle küldetésének és teljesítményének feltérképezésére, valamint egy európai átláthatósági eszköz megvalósíthatóságának felmérésére irányuló, folyamatban lévő vizsgálatot azzal a céllal, hogy az európai felsőoktatás sajátos erősségei jobban láthatóak legyenek és nagyobb mértékben előtérbe kerüljenek;

5. Egyre több harmadik ország mutat érdeklődést az EU által kidolgozott azon közös politikák és eszközök iránt, amelyek célja, hogy támogassák a tagállamok különböző oktatási rendszereinek a modernizálását: ezek közül különlegesen nagy érdeklődést váltott ki az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer (ECTS) és az európai képesítési keretrendszer (EQF). Ezért a nemzetközi felsőoktatási együttműködési programok mellett fejleszteni kell a többi érdekelt globális partnerrel a felsőoktatásról folytatott szakpolitikai párbeszédet a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréje, a helyi képességek megerősítése, valamint a pozitív visszajelzéseknek az uniós szakpolitikák javítására való felhasználása érdekében;
6. célszerű lenne, ha a nemzetközi felsőoktatási együttműködés továbbra is a partnerek modernizációs erőfeszítéseit támogató, fontos uniós eszköz maradna, mivel az EU azáltal, hogy az uniós és a harmadik országbeli felsőoktatási intézmények közötti strukturált partnerségeket kínál, a felsőoktatási intézményeken belül és azokon túl is hozzájárulhat a helyi képességek fejlesztéséhez, a képzett egyetemi oktatók megtartásához, valamint a nemzetközi felsőoktatási cserék és a mobilitás erősítéséhez;

ENNEK MEGFELELŐEN FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

A felsőoktatási intézményekkel egyeztetve, elismerve önállóságukat és nemzeti gyakorlatukat, fogadják el az alábbiakat szolgáló intézkedéseket:

1. Egy valóban nemzetközi kultúra előmozdítása ezen intézményeken belül, például a következők révén:
 - a) a felsőoktatási intézmények, a kutatás világa és az üzleti szféra közötti együttműködés, hálózatépítés és kölcsönhatás nemzetközi szintű előmozdítása a teljes körűen működő tudásháromszög létrehozását célzó erőfeszítések keretében;
 - b) a külföldi hallgatók, oktatók, kutatók és egyéb alkalmazottak mobilitásának előmozdítása és támogatása;
 - c) a hallgatók, az oktatók, a kutatók és a felsőoktatásban részt vevő egyéb érdekeltek számára az ahhoz szükséges képzés és kompetenciák biztosítása, hogy egy nyílt, nemzetközi környezetben dolgozzanak;
 - d) olyan, nemzetközi tapasztalatokkal rendelkező oktatók felvétele, akik nemzetközi tapasztalatszerzésre ösztönözhetik a helyi hallgatókat és az oktatókat;

- e) magas színvonalú tantervek nyújtásának és a nemzetközi dimenziót figyelembe vevő oktatási módszerek alkalmazásának biztosítása;
- f) olyan intézményi környezet kialakítása, amely ösztönzi a hallgatók, az oktatók és a kutatók nemzetközi programokban, közös, kettős vagy többes oklevelek megszerzésében, valamint kutatási projekteken való részvételét;
- g) a felsőoktatási intézmények arra való ösztönzése, hogy dolgozzanak ki olyan stratégiákat, amelyek a nemzetközivé válást célozzák, és/vagy építsék be ezt a dimenziót a fejlesztési terveikbe;
2. A felsőoktatási intézmények nemzetközi vonzerejének növelése, többek között a következők révén:
- a) az európai egyetemek kiválóságának támogatása, valamint nemzetközi láthatóságuk javítása azáltal, hogy a tanulmányok és a kutatás szempontjából érdekes helynek mutatják be őket;
- b) a külföldi hallgatók, oktatók, kutatók és egyéb alkalmazottak fogadását, ott-tartózkodását és visszatérését segítő szolgáltatások minőségének a javítása;
- c) nemzetközi együttműködési hálózatokban, projekteken és közös oktatási és kutatási programokban való részvétel;
- d) magas színvonalú közös, kettős vagy többes oklevelek kidolgozásának, valamint a szakdolgozatok közös felügyeletének elősegítése;
- e) a külföldön szerzett képesítések és a külföldi résztanulmányok elismerésének megkönnyítése, kellő figyelemmel a minőségbiztosítási mechanizmusokra;
3. A felsőoktatási intézmények társadalmi felelősségvállalása globális dimenziójának és a vele kapcsolatos tájékozottságnak az előmozdítása, többek között az alábbiak révén:
- a) a felsőoktatási közösség körében a nemzetközi együttműködés új és innovatív formáinak az elősegítése;
- b) megfelelő ösztönzők és támogatás nyújtásával az esélyegyenlőség erősítése és javítása a felsőoktatásba és a nemzetközi mobilitási programokba való bejutás terén;
- c) a tudásnak a társadalomba való visszaáramoltatása helyi, nemzeti és globális szinten egyaránt, ezáltal segítve a társadalom igényeinek kielégítését és a fontos társadalmi kihívásoknak való megfelelést;
- ENNEK MEGFELELŐEN FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:
1. dolgozza ki – a tagállamokkal együttműködve és maradéktalanul tiszteletben tartva a felsőoktatási intézmények önállóságát – az EU nemzetközi felsőoktatási stratégiáját, amelynek célja, hogy uniós és nemzeti szinten egyaránt fokozza a már meglévő nemzetközi együttműködési kezdeményezések összhangját és egymást kiegészítő jellegét, és amely az EU külső tevékenységeinek keretében folytatni fogja az európai felsőoktatás, kutatás és innováció vonzerejének, továbbá az e területet érintő uniós együttműködési programoknak és szakpolitikáknak az előmozdítását;
2. biztosítsa, hogy az EU és a világ többi része közötti hallgatói és kutatói mobilitás az említett stratégia részét fogja képezni;
3. folytassa a nemzetközi felsőoktatási partnerségek, a nemzetközi felsőoktatási együttműködések és a kapacitásépítő tevékenységek támogatását, valamint segítse elő az érdekelt harmadik országokkal a felsőoktatásról folytatott szakpolitikai párbeszédet;
4. segítse elő az e területre vonatkozó tapasztalatok és bevált gyakorlat cseréjét.